

NUKLEARNE I RADIOLOŠKE NESREĆE

Radiološke nesreće mogu da nastanu:

- u uslovima kada su radioaktivni izvori van kontrole (bačeni, izgubljeni, pronađeni ili ukradeni);
- kada postoji ozračivanje i kontaminacija stanovništva iz nekog razloga,
- usljed pada satelita s radioaktivnim materijama;
- prilikom transporta radioaktivnih materijala.

Nuklearne nesreće su incidenti koji zahtijevaju mjere zaštite zbog oslobađanja energije u nuklearnoj lančanoj reakciji ili ispuštanja proizvoda lančane reakcije.

Nuklearne i radiološke nesreće su vanredni događaji, koji direktno ugrožavaju ljude, okolinu i materijalna dobra i zahtijevaju poduzimanje posebnih mjera zaštite.

Nuklearna postrojenja na kojima se mogu dogoditi nesreće su:

- nuklearne elektrane;
- istraživački reaktori i reaktori na brodovima;
- skladišta i odlagališta radioaktivnih supstanci;
- industrijski objekti (npr. za proizvodnju nuklearnog goriva).

Nadležna institucija za poduzimanje odgovarajućih mjera u slučaju radiološkog vanrednog događaja i nuklearnog udesa je Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost Bosne i Hercegovine (www.darns.gov.ba).

Stanovnici u oblastima koje su ugrožene obavještavaju se o opasnosti i o sprovođenju zaštitnih mjera preko centralnih i lokalnih medija ili na drugi odgovarajući način.

Po prijemu obavještenja o opasnosti potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- Zateknete li se na otvorenom prostoru - odmah, brzo i bez panike, učite u zatvoreni prostor (kuću, stan ili sklonište).
- Ako ste duže bili na otvorenom, prije ulaska u kuću, stan ili sklonište, skinite sa sebe spoljne dijelove odjeće i ostavite ih napolju.
- Po ulasku u zatvoreni prostor odmah operite nepokrivene dijelove tijela (ruke, lice, vrat, kosu itd).
- Zateknete li se u zatvorenom prostoru - zatvorite prozore i vrata, isključite ventilaciju i tu ostanite do daljnjeg.
- Uključite radio ili TV prijemnik zbog dobijanja informacija o mjestu i prirodi nesreće i o mjerama zaštite i spašavanja koje treba poduzeti.
- Posebno se pobrinite za djecu, trudnice, stare, nemoćne i bolesne osobe i invalide, kako ukućane tako i komšije.
- Poduzmite mjere zaštite i spašavanja prema uputstvima koje daju nadležne službe ili sredstva javnog informisanja.

Dok ne dobijete uputstva koja daju nadležne službe, poduzmite sljedeće:

- Pripremite sredstva za hermetizaciju prostorija u kojima borave članovi domaćinstva (popunite otvore i pukotine samoljepljivim trakama, dekama, pokrivačima i drugim tkaninama koje možete iskoristiti).
- Za zaštitu organa za disanje, pripremite priručna sredstva koja imate u domaćinstvu: respiratore, maske od materijala s velikom moći upijanja, maramice, gazu, dijelove odjeće i slično.
- Za zaštitu očiju, pripremite naočale slične onima za zaštitu na radu, ili maramice, dijelove odjeće i slično.
- Ukoliko bude postojala potreba za evakuacijom, pripremite za članove domaćinstva kišne ogrtače, vjetrovke, otpornu odjeću od sintetičkog i nepromoćivog materijala, kao i rukavice, čizme ili duboke cipele.

Potrebno je da znate i sljedeće:

- Za ishranu koristite samo namirnice koje vam se nalaze u kući, stanu ili skloništu.
- Ne koristite vodu za piće iz vodovoda.
- Ukoliko ste u mogućnosti, prije ulaska u kuću zatvorite sve otvore na objektima gde se nalaze životinje i zaštitite izvore vode za piće (bunare).
- Životinje hranite po uputama nadležne službe, nikako hranom koja se nalazi na otvorenom.
- Ne puštajte životinje na ispašu.
- Ostanite prisebni, ne paničite.
- Pratite uputstva nadležne službe i televizije i postupajte po njima.

Građani mogu naići na predmete koji sadrže radioaktivni materijal različitih oblika i veličina. Ovi predmeti se često mogu naći u metalnom otpadu.

Ako naiđete na takve predmete, pogledajte da li postoji znak upozorenja za radioaktivnost ili, ako mislite da je materijal radioaktivan, **NE SMIJETE IH DODIRIVATI, PREMJEŠTATI I SL.**

Potrebno je poduzeti sljedeće mjere predostrožnosti:

- Ne dodirujte predmet.
- Budite na sigurnoj udaljenosti između vas i predmeta.
- Upozorite druge osobe i nadležne službe radi osiguranja područja.

Napomena:

Sklanjanje u zatvoreni prostor, kuću, stan ili sklonište je mjera koja se sprovodi 24 sata, zato ne paničite i ne napuštajte prostorije!